

بسم الله الرحمن الرحيم

دعا
پیوند انسان با خدا

محمّد رضا نوروزی



انتشارات بنّا

سرشناسه	:	نوروزی، محمدرضا، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	:	دعا پیوند انسان با خدا/ محمدرضا نوروزی.
مشخصات نشر	:	تهران: نیا، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	۱۹۲ ص.
شابک	:	۵۸۰۰۰ ریال: ۷-۱۴-۰۰۲۶۴-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی:	:	فیا
موضوع	:	دعا
موضوع	:	دعا -- احادیث
موضوع	:	دعا -- جنبه های قرآنی
موضوع	:	دعا -- داستان
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۱ / ۸۵۳۶۶ ن BP۲۶۶
رده بندی دیویی	:	۲۹۷ / ۷۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۰۴۰۵۹۸

دعا پیوند انسان با خدا،

مؤلف: محمدرضا نوروزی / حروفچینی: انتشارات نیا / چاپ: دالاس
 چاپ اول: ۱۳۹۱ / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / قیمت: ۵۸۰۰۰ ریال
 ناشر: انتشارات نیا / تهران، خیابان شریعتی، روبروی ملک، خیابان
 شبستری، خیابان ادیبی، شماره ۲۶ تلفکس: ۷۷۵۰۴۶۸۳ - ۷۷۵۰۶۶۰۲
 شابک: ۷-۱۴-۰۰۲۶۴-۶۰۰-۹۷۸ ISBN : 978 - 600 - 264 - 014 - 7

فهرست مطالب

در آمد.....	۱۱
فصل اول: معنا و جایگاه دعا	
۱. معنای دعا.....	۱۶
۲. اهمیت دعا.....	۱۸
۱-۲. عبادت بودن دعا.....	۲۳
۲-۲. ردّ قضا به واسطه دعا.....	۲۵
۳. اقسام دعا.....	۳۱
۱-۳. استغفار.....	۳۱
۲-۳. استخاره.....	۳۵
۱-۲-۳. استخاره ذات الرقاع.....	۳۸
۲-۲-۳. استخاره با تسبیح.....	۳۹
۳-۳. میاهله.....	۴۰
۴-۳. لعن و نفرین.....	۴۲
۵-۳. استعاذه.....	۴۷
۴. ذکر.....	۴۹
۱-۴. معنا و مفهوم ذکر.....	۴۹
۲-۴. آیات و روایات ذکر.....	۵۲

فصل دوم: شرایط دعا

۱. معرفت و ایمان قلبی به خداوند.....	۶۰
۲. معرفت و اقرار به ولایت ائمه علیهم السلام	۶۲

۳. خوف و رجاء ۶۴
۴. توجه به خداوند در هنگام دعا ۶۶
۵. دعا در زمان آسایش و رفاه ۶۷

فصل سوم: آداب دعا

۱. آداب زبانی و قلبی ۷۲
- ۱-۱. شروع با نام و حمد و ثنای خداوند ۷۳
- ۱-۲. اظهار ضعف و نیاز ۷۵
- ۱-۳. استغفار از گناهان ۷۶
- ۱-۴. صلوات بر محمد و آل محمد علیهم السلام ۷۸
- ۱-۵. تضرع و زاری ۸۰
- ۱-۶. تداوم و استمرار در دعا و عدم یأس و ناامیدی ۸۳
- ۱-۷. نام بردن حاجت در دعا ۸۸
- ۱-۸. آمین گفتن در دعا ۸۹
- ۱-۹. گفتن «ماشاءالله، ولا حول ولا قوة الا بالله» پس از پایان دعا ۹۰
۲. آداب عملی ۹۰
- ۲-۱. خواندن نماز قبل از دعا ۹۰
- ۲-۲. صدقه دادن پیش از دعا ۹۲
- ۲-۳. مقدم داشتن دیگران در دعا ۹۳
- ۲-۴. انگشت در دست کردن ۹۵
- ۲-۵. کشیدن دست به سر و روی ۹۶
- ۲-۶. ابتهال و تبیت ۹۷
- ۲-۷. دعا کردن پنهانی ۹۸
- ۲-۸. دعا به صورت دسته جمعی ۹۹
۳. آداب زمانی و مکانی ۱۰۱

الف: زمانهای مناسب جهت دعا	۱۰۱
۱. هنگام قرائت قرآن	۱۰۱
۲. برخی اوقات شبانه روز	۱۰۲
۳. شب و روز جمعه	۱۰۳
۴. شب اول رجب و عید قربان	۱۰۵
۵. روز عرفة	۱۰۶
۶. نیمه شعبان	۱۰۷
۷. ماه مبارک رمضان	۱۰۸
۸. شب عید فطر	۱۰۹
ب: مکانهای مناسب جهت دعا	۱۰۹
۱. مسجد	۱۰۹
۲. مکه	۱۱۰
۳. سرزمین عرفات	۱۱۱
۴. مسجد النبی	۱۱۲
۵. مسجد کوفه	۱۱۲
۶. حرم امام حسین علیه السلام	۱۱۳

فصل چهارم: آثار دعا

۱. تقرب به خدا	۱۱۷
۲. دفع بلا و سختی ها	۱۱۱
۳. تربیت فردی و اجتماعی	۱۲۵

فصل پنجم: اجابت دعا

۱. معنا و حقیقت اجابت دعا	۱۲۸
۲. برخی از عوامل اجابت دعا	۱۳۲
۳. کسانی که دعایشان مستجاب است	۱۳۴

۴. برخی از موانع اجابت دعا ۱۳۶

۵. کسانی که دعایشان مستجاب نیست ۱۳۸

فصل ششم: برخی از مهم ترین خواسته‌ها

۱. دعا برای حضرت ولی عصر علیه السلام ۱۴۴

۲. دعا برای ثابت قدم ماندن در ولایت ائمه علیهم السلام در دوران غیبت ۱۴۹

۳. دعا جهت هدایت و در مسیر هدایت قرار گرفتن ۱۵۰

۴. دعا برای پدر و مادر ۱۵۲

۵. دعا برای داشتن فرزند صالح ۱۵۴

۶. دعا برای عافیت و عاقبت به خیری ۱۵۵

۷. دعا برای طلب علم ۱۵۷

فصل هفتم: گردهای از دعاها و ذکرها

۱. دعای حفظ ایمان ۱۶۲

۲. دعای رفع پریشانی و بیماری ۱۶۳

۳. دعای دفع بلا ۱۶۳

۴. دعا و ذکر از امام صادق ۱۶۴

۵. دعای طلب رزق و روزی و ادای دیون ۱۶۴

۶. دعا جهت طلب فرزند ۱۶۵

۷. دعا جهت کسب علم و مال فراوان ۱۶۶

۸. دعای گشایش در امور ۱۶۷

۹. دعا برای دوری از وسوسه شیطان ۱۶۷

۱۰. دعای سجده شکر پس از نماز ۱۶۷

۱۱. دعا هنگام خروج از منزل ۱۶۸

۱۲. دعا به هنگام خوردن غذا و اتمام آن ۱۶۸

۱۳. دعا جهت سربلندی در روز قیامت ۱۶۹

۱۴. دعای پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در مورد برداشته شدن عذاب قبر..... ۱۶۹
۱۵. درک کردن امام عصر علیه السلام..... ۱۷۰
۱۶. فضیلت دعای یا من اظهر الجمیل..... ۱۷۰
۱۷. دعا جهت یخشایش گناهان..... ۱۷۲
۱۸. دعا جهت رفع مشکلات و حوائج مهمه (دعای صَمَمِ قُرْیش)..... ۱۷۳
۱۹. آیاتی که مربوط به اجابت دعاست..... ۱۷۵
۲۰. فضائل قلب قرآن..... ۱۷۵
۲۱. سفارشی از امام صادق علیه السلام..... ۱۷۷
۲۲. صلوات عصر جمعه..... ۱۷۸
۲۳. روایتی از امام رضا علیه السلام..... ۱۷۹
۲۴. همیشه بگویند تا گرفتار درد گوش و درد چشم و درد دندان نشوید..... ۱۷۹
۲۵. توسل به ائمه اطهار علیهم السلام..... ۱۸۰
۲۶. عریضه توسل را فراموش نکنید..... ۱۸۱

خاتمه

- وصیتی از امیرالمؤمنین علیه السلام در باب دعا..... ۱۸۴

کتابنامه

در آمد

دعا و درخواست کردن یکی از آموزه‌های اسلام است که بالفطره با تمامی بشر همراه بوده است و خداوند نیز انسان را به خواندن خویش امر می‌کند:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾^۱

و پروردگارتان فرمود: مرا بخوانید تا اجابتان کنم.

انسان به هنگام فقر و درماندگی، خود را محتاج آن حی غنی می‌یابد.

﴿وَإِذَا سَأَلَ الْإِنْسَانُ الضُّرَّ دَعَانَا رَبَّهُ مُنِيئًا إِلَيْهِ﴾^۲

هنگامی که به انسان ضرر برسد پروردگار خویش را در حالی که به سوی او بازگشت کننده است می‌خواند.

و با ندای ﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمَضْطَرَّ إِذَا دَعَا وَكَخِيفُ الشُّوْءِ﴾^۳ دست دعا

به سوی خدای مهربان بلند می‌کند و تنها او را برآورنده حاجت خود می‌یابد. همان خدایی که به بخشندگی، عطاقت، رحمت و کریم بودن موصوف است. همو که برآورنده حاجات نیازمندان است و خوان پر مهر خویش را بر همگان گسترانیده و درخواست بندگان را اجابت می‌کند:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾

۱. غافر (۴۰)، آیه ۶۰.

۲. زمر (۳۹)، آیه ۸.

۳. نمل (۲۷)، آیه ۶۲.

قَلْبُكُمْ يَحْيُوا إِلَيَّ وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ^۱

و آنگاه که بندگانم درباره من از تو بپرسند بگو نزدیکشان هستم و دعای داعی (دعا کننده) را که مرا می خواند اجابت می کنم، پس باید دعوت مرا اجابت نموده (از من بخواهند) و ایمان به (توانایی) من آورند، امید است که به رشد و صلاح رهنمون شوند.

آری دعا ارتباط بنده محتاج مطلق با خدای توانا و بی نیاز مطلق است. افزون بر آنکه یکی از راههای نزدیک شدن به پروردگار نیز به شمار می آید:

﴿قُلْ مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ﴾^۲

بگو: اگر دعای تان نبود پروردگارم به شما اعتنایی نمی کرد.

همچنین دعا، یکی از مصادیق بارز و بلکه مغز عبادت است. رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

الدُّعَاءُ مَغْزُ الْعِبَادَةِ^۳

دعا مغز عبادت است.

و امام باقر علیه السلام در تفسیر آیه: ﴿إِنَّ الدِّينَ يَنْتَكِبُ رُؤْنَ عَنِ عِبَادَةِ سَيِّدِ خُلُوفِ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾^۴ فرمودند:

۱. بقره (۲)، آیه ۱۸۶.

۲. فرقان (۲۵)، آیه ۷۷.

۳. وسائل الشیعة، ج ۷، ص ۲۸، ح ۸۶۲۰.

۴. غافر (۴۰)، آیه ۶۰. و به راستی آنان که از عبادتم روی برگردانند با زبونی و خواری به جهنم درآیند.

هُوَ الدُّعَاءُ، وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ؛

مقصود از عبادت در این آیه «دعا» است، و برترین عبادتها دعاست.

دعا اعتراف به بندگی خدا و اظهار خشوع و خضوع و فروتنی در پیشگاه اوست. دعا برقرار کردن پیوند بندگی میان انسان و خداست آنگاه که انسان از او غافل و دور گردیده است. دعا وسیله‌ای برای رسیدن به درجات عالی معرفت و عطایای بزرگ الهی است.

امیرالمؤمنین علیه السلام دعا را کلید رحمت و چراغ تاریکی‌ها دانسته و فرمودند:

الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ وَ مِصْبَاحُ الظُّلْمَةِ؛

آنچه موجب ترقیب و تحریص بنده به تالیف کتاب حاضر شد روایت شریفی است که در مقدمه کتاب ثواب الاعمال و عقاب الاعمال شیخ بزرگوار صدوق رحمته الله از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله دیدم که ایشان فرمودند:

الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ

آنکه بر کاری نیک راهنما شود همانند آنست که آن عمل را خود به جای آورده باشد.

کتاب حاضر که با بهره‌گیری و الهام از مقاله «دعا پیوند انسان با

۱. الکافی، ج ۲، ص ۴۶۷-۴۶۶، ح ۳۰.

۲. مستدرک الوسائل، ج ۵، ص ۱۶۷، ح ۵۵۷۶.

خدا^۱ نگاشته شده، شامل مباحث زیر است:

معنی و مفهوم دعا، ارتباط دعا با عبادت و قضا و قدر، اهم شرائط و آداب دعا، آثار دعا، معنی و حقیقت اجابت دعا و بهترین خواسته‌ها است. در پایان نیز گزیده‌ای از دعاها و ذکرهای توصیه شده از ائمه معصومین علیهم‌السلام آورده شده است. تمامی مطالب این کتاب برگرفته از آیات قرآن کریم و روایات معصومین علیهم‌السلام است.

در اینجا لازم می‌دانم که از تلاشها و زحمات پدر و مادر عزیز و گرامی خویش تشکر و قدردانی کنم. از خداوند متعال برای ایشان درخواست اجر و پاداش در خور دارم. و همچنین از عنایت و لطف استاد فاضل و ارجمند آقای محمد بیابانی اسکویی تشکر و قدردانی کنم. از تمامی دوستان گرامی و سروران ارجمند که با صبر و تلاش خالصانه خود بنده حقیر را یاری کردند کمال تشکر و قدردانی را دارم. امید است این کار کوچک - که ذره‌ای از اقیانوس بی کران معارف اهل بیت علیهم‌السلام است - مورد رضایت پروردگار متعال قرار گرفته باشد و موجب رضایتمندی حجت خدا، بقیة الله الاعظم روحی و ارواح العالمین له الفداء گردد. از خداوند متعال می‌خواهم که به ما توفیق دعا و درک مفاهیم آن را عنایت فرماید و دعا‌های ما و خواننده گرامی را به اجابت برساند.

محمد رضا نوروزی

قم، رجب ۱۴۳۳ ه.ق - بهار ۱۳۹۱